

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis insitutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Égész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden héden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
 Egyes számok kaphatók: a dohányüzletben.

Kivándorlás.

Szomoru értesítéseket kapunk a vidékről, a melyek megyénk népének pusztulásáról szólnak. Itt közlünk két levelet, egyik Gánthról a németek közül, a másik Nagy-perkátáról, magyar községből jutott hozzánk:

Gánth.

Szomoru szívvel tudatom, hogy gánthi hiveim tömegesen vándorolnak Amerikába. Két hetenkint indul el egy csapat, legény, férfi s leány, katonakötelesek is. Őka az általános rossz helyzet mellett a pénzügyminiszter Molochja előtti nagy hódolási vágya, a palinkázás.

Bizony, bizony szomoru. Ha egy évig így folytatódik a kivándorlás, nem lesz hiveim, akkor majd Chinába mehetek missionáriusnak. Nem kell ezeknek sem utlevél sem más documentum ingyen sem. Eligazítja őket az ágens...

A másik így szól:

Nagyperkátá.

Napról-napra növekszik a teher földmívelő népünk fölvein. És a teher súlya annál elviselhetetlenebb, mert a liberális gazdálkodás utolsó fillérével is megfosztja őt, másrészt pedig a modern erkölcsök héber apostolai az élvezést deklamálják fülebe a boldogság netovábbjaképen. Ez okozza azután, hogy körültekintve e hazában nem lel honát. Vándorbotot, koldusbotot vesz kezébe és megy új hazát keresni. Pár nap előtt Nagyperkátáról is tiz család: munkabíró férfiak, fiatal emberek, nők és gyermekek ötvenketten indultak Amerikába. Eladták

kis vagyonukat, pénzzé tettek mindent, bucsut mondtak a hazának, mert itt már nem tudtak megélni. Elindulásuk előtt jelét adták keresztény gondolkozásuknak. Mindannyi megjelent a templomban, elvégezték szertartásukat és úgy bízták magukat a mérhetetlen tengeren lsten kezére. Ez bizonyítja, hogy nem hiányzik náluk az erkölcsi érzés sem a hazaszeretet, melyet a liberális kormányzás hazátlan idegeneknek enged, hogy itt a népet erkölcsileg és anyagilag tönkre tegyék.

Nem először irunk erről a kivándorlásról. Nem is utolszor. S nem is oknékül.

Évszázadok óta nem volt ilyen szomoru képe Magyarországnak. Az a földmívelő nép, a mely úgy tudja szeretni faluja fölkljét, a kis patakok, a harang esengő-bongó zengését, hogy még a szomszéd faluba is nehezére esik átvándorolni, az a nép most seregestől vonul nem is idegen országba, hanem egy idegen világ-részbe, ahonnan csak reményli, hogy valaha visszatér még apái elhagyott földre. Megyénk északi része csaknem felerészben kivándorolt. Vannak községek, a hol alig talál az ember férfit, igazabban szólva: alig talál fiatal munkabíró. Ha az után végigmegyünk beszégetett ablakokat találunk, itt-ott egy roskatag vállú öreg ember, vagy apró, szomoru arcú gyerekek ténferegnek. Ha a többről kérdezzük, lemondással felelik:

— Amerikában vannak.

Az északi részt — a mint tavaly részletesen megirtuk — a „Moórvidéki Takarékpénztár“ áldáshozó jövevényei segítették a hajókra. Megyénk déli részét a szocialisták gonosz izgatása ütze ki, a kik belelovalták őket a földosztás álmaiba. Mikor észrevették magukat, hogy rutul becsapták őket, elvesztették kenyerüket, a melyet többé meg nem találhatnak és most seregestül mennek Amerika felé.

De nemcsak a földmívelő nép veszi kezébe a vándorbotot, hanem az iparos osztály tagjai is. Nincs munka. Izmos, dolgozni tudó, dolgozni akaró fiatal emberek hónapokig, félesztendő száma nem juthatnak munkához, s kénytelenek hozzátartozóik nyakán élőködni, vagy ajtóról-ajtóra járva, koldulni. Egész csoportot ismerünk közülük itt Fejérvárott, a kik Amerikába vándoroltak s onnan kecsigetetőnk kecsigetetőbb leveleket írnak barátainknak. Valóságos lázza fejjöddt már az iparos ifjak között a kivándorlási vágy. Snagyon természetes, hogy a java megy ki. Az itt elégedetlenkedőnek s elégedetlenséget szítónak nincs kedve odamenni, a hol nem a nyelve, hanem a tenyere kopnék a munkában. S mit tesz mindezzel szemben a liberális kormány?

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Rómában.

Irtá: Miklósi.

II.

Már két napot töltöttnk Rómában. Láttunk sokat, rengeteget; éreztünk nemeset, magasztosat: de még mindig nem mindent. Sok volt még hátra.

Mennyi nagyság Rómában!

Említetttem már többször, láttam is már ekkoráig többször, hiszen voltam is benne, de azért csak a mai tárcámra tartottam fenn a Szent Péter templomot, mint az olaszok mondják: San Pietro-t; mert mi is csak nagyszombaton tekintettük meg egy kissé alaposabban. Szent Péterben érezttem igazán a művészi fenség hatalmát; bár első tekintetre se kívülről a hatalmas térről, se belülről nem látszik akkorának, a mekkora: mégis saját-szerűen érinti az embert. A kicsiség s nagyság érzete egybeolvad az ilyen óriás s mindenben harmonikus méretek szemlésekor. Előinté, az első tekintetre nem valami feltűnő a hatás, de mikor az egyes részleteket külön-külön vizsgálja valaki s azután az egyes nagy részek egységét nézi: akkor csodálkozik igazán az ember. Meghát s elragad: akkor a nagyság ereje; de nem semmisít meg, hanem inkább felemel. — A templom előcsarnoka már maga nem közönséges templom-méretű. Belépve a templomba a jobbról-balról szenteltvíztartó angyalok a kagylókkal, egészen köznapi nagyságnak látszanak; csak mikor feléjük közeledik az ember, kezdenek növekedni s mikor mellettük vagyunk s magunkat szentelt-

vízzel akarjuk megmártani, akkor veszzük észre, hogy benne egy akonyi víz még nem is sok. Innét a confessioiig előre tekintve se veszi észre az ember, mekkora a távoiság, csak ha megteszi az utat, akkor tűnik fel valójában. Mindezekről azonban bőven lehet olvasni a hiteles leírásokban. Jellemzőül csak azt említem fel, hogy a kupola alsó peremén a „Tu es Petrus“... felírás befű 2 méter magasak, pedig alulról nem tetszenek valami óriásoknak. — Nagy áhitattal csókoltuk meg a vas Szent Péter-szobornak a sok csókólástól megkopott lábát; utána pedig leterdeltünk a confessio előtt. Itt, a sokat szenvedett apostol-fejedelm s irjánál imádkoztunk, hogy eszközöjjen ki a jó lstenről erő, hogy a mai vallástüldözésben hitünk meg ne rendüljön. Körüljártuk ezután a templom részeit s mindenütt bámultuk a művészet remkeit s lelünk a sok nagyság szemlélésében elfáradt; pedig még mindent nem is láttunk.

De sietnünk kellett, mert még fel akartunk menni a toronyba. Igen szép volt a gyönyörű napos reggelen a templom teraszáról Róma városának távlati képe. Innét a kupola záródásának s az oszlopok függőleges falának találkozó részén levő erkélyre mentünk. Ebből a niaslatból még többet láttunk a messze távolból. Láttuk jó messzelátóval a Tyrheni tengert is, némelyek szabadszemmel is ki tudták venni. A szük csigalépcsők nem fárasztottak el annyira, hogy a gömbbe föl ne kíváncsoztunk volna. Fel is mentem, bár egy kissé „szoros“ volt az út. De végre fent voltam s a vékony kis nyíláson ki néztem. Többet nem láthattam mint lejjebb, de jól esett a gondolat, hogy Sz. Péter toronyának legmagasabb pontjára fölemelkedtem. Valóban

„fölemelő“ volt, ez az érzés. Mi szerencsére csak 4-en, tehát kényelmesen voltunk a gömbben egyszerűen, de úgy mondták: 18-an elférnek benne; természetesen szorosan. Jókora vasgömb. Benne még írtam néhány képes levelező-lapot is. A magas toronyból a lejövet nehezebben esett, mint a fölmenet, pedig sok 10 centest fonthagytam a talian markokban s így könnyebb voltam valamivel. Lejövet a kupola peremén levő erkélyről — befele! — már jól ki tudtuk venni a bánulatos nagyságot. Eddig elképzelni sem tudtam az itt szembe tűnő hatalmas méretek, melyek között a sok-sok ember szinte elenyészett. Azonban el kellett válnunk e gyönyörű szemlélettől, mert csapattólunk már sürgetett. — Lent többen szent gyónásunkat végeztük el a magyar gyónatónál, míg a többiek még körülnéztek s megüttették fejünket a gyónató hosszú pálcájával. Érdekes, nálunk ismeretlen e szokás.

A Szent Péterből kijutva kívülről vettük meg szemügyre a bánulatos, sőt csodálatos templomot. Az óriási tér, az obeliszk s a két félkörös kolonnade köztük a két szökőkut szintén a Bramante méreteiben s nagyságában vannak tartva. Bizony nagy s felemelő volt az érzés, melylyel most bele kellett mennünk a zajongó utcai ember-csoportba. Mily kicsiny volt ez! Most érezttem igazán, hogy legjobb volna az ilyen érzéssel elvonulni félre s tovább gyönyörködni a nagyszerű, a fenséges hatásában. Kár volt ezt meg nem tenni. De még többet akartam látni. Mentünk.

Nem is igen ügyteltem az emberek ritkálására, a levelezőlapok, mozaik érmek, keresztel, stb arusaira. Pedig ugyancsak megrohantak bennünket. Sokan szóba álltak velök s ötöd áron vették meg a kínált portékát, — de még így is

Mai lapunk 4 oldal.

Rendben a kivándorlást.

Hiazen helyes, ha gondolja van rá, hogy az a szomorú menet is rendben történjék. De még helyesebb volna, ha a baj gyökereire is gondolna.

Miért vándorol ki különösen a földmivelő nép? Mert tönkrement. Hitvány keresménye az uzsorásoknak, vagy az uzsorásnak zsebébe vándorolt, a kinek volt hozzá ügyessége, hogy 5-10 esztendő alatt magáévá tegye azt, a mit a szegény paraszt előlde egy szárad alatt kuporgatnak össze. Drákói szigorral kellene üldözni az ilyen fosztogatókat.

Hozzon a törvényhozás az italmérésre jobb és igazságosabb törvényeket. A mi népünket jórészt az állam tette a pálinkaivás áldozatává. A munkás ember él a szeszest itallal, jó borhoz azonban nem tud jutni s rákapott a pálinkára, azt issza reggel is délben is, este is. Tönkreteszi vele testi egészségét, elsilányítja lelke akaraterejét s beleslyúja abba a posványba, a melybe családja is belevész. Nyujtsanak kezét az állam az egyháznak a nép vallásosságának emelésére, hogy a népek a lelke meg ne fosztassék ideáljaitól, a melyek felemelték s a melyek nélkül a durva anyagiasságban keresi örömeit.

Védje meg az állam a kisembert, a proletárt. Ne törje a fejét a katonaszaporítás nemzetgyilkoló tervein, hanem könynyítsen a nép terhein, mert ha így haladunk, a század végén új népet fogunk találni a három hegy és négy folyó táján, de arról nehezen lehet majd ráismerni Rákóczy és Kossuth népére.

A megyei tisztviselők fizetése.

A vármegye annyira összeforrt a magyar múltjával, hogy a jövőt sem lehet elképzelni nélküle. A vármegyék disztermeiben sokszor fog még hol paizst, hol fegyvert keresni a nemzeti

becsapódtak. Mintha ismerné az olasz, kik az új idegenek; rendszerint ezeket zaklatják. Később már nekünk is mindent olcsóbban adtak. Amonét cipőtisztító, ronda inasgyerekek futottak felénk magukkal cipelve piszkos műszereiket, tola-kodó bizalmukkal agyon gyötörték. De ezt nem akarom bővebben leírni most, mikor oly dicsőséges érzelmeink voltak. Mily prózai az élet!

Haladtunk az utcán; majdnem valamennyien, ügyet se vetve a környezetre, a kis nagyságokra, komolyan mentünk egy szép templomba, Sz. Ignác templomában Sz. Alajos s Berchmanns Sz. János sírjához. Ha előbb meghatott bennünket a művészi nagyság, most még inkább a lelki fenség. Istenei, ez volt az érzés! Könyvek peregtek le az arcon, mikor letérdeltünk az azúr koporsó előtt. Imádkoztunk magunkért s édes hazánk ifjúságáért. És talán — hiszszük — nem imádkoztunk hiába. Bár így lenne! Nagyobb meghatottságban még talán a Santa Scálán sem láttam előbb kis csoportunkat. Az ifjak s a felnőttek egyenként csókolták meg az oltár követ. A főoltárnál nagy mise volt. Ezt hallgattuk s Szent Alajos és Berchmanns Sz. János szellemével foglalkoztunk addig, míg vezetőnk kieszközte, hogy felmehetünk a két Szent szobájába, melyek most kápolnák. Itt ismét térdre borultunk s vezetés — ekkor már több magyar csoport volt együtt — hangos imára szólított fel bennünket. Ó ajánlotta fel, a magyar ifjúságnak s mi magunknak kérve a legbájosabb éretny. És mi imádkoztunk. Majd felkeltünk s körünéztünk. Láttuk Sz. Alajos szobájának eredeti ajtaját s ablakablait, melyek még a mi Szentünknek is szolgáltak; most üveg között vannak. Az ajtón ez a felírás olvasható: „In hoc cubiculo habitavit B. Aloisius

eszmé. Elvesztett ugyan a megye régi jogköréből sokat; de nem szabad elveszítenie egyet: az önkormányzat iránti vágyat és érzéket. Az önkormányzat a szabadság levegője, a jellem iskolája, a férfias erő és tudás próbaköve. Ma szűkebb, holnap tágabb körben, de a vármegyére vár ez a feladat első sorban s ezért kell az önkormányzati szellemet a megyének ápolnia leginkább. Ennek a szellemnek pedig első sorban öre a tisztikar.

E szempontot véve figyelembe tartjuk mi helyesnek, szükségesnek és nagyfotosságának a vármegyei tisztviselők mozgalmát, mely az anyagi függetlenítést, de főleg a vármegyei tisztviselők és hivatalnokok fizetésének egyöntetű szabályozását célozza olyképp, hogy az állami hivatalnokok fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslattal összhangzásba jöjjön s a fizetések a kvalifikáció és szolgálati viszonyok szerint arányosíttassanak. Fontos dolog ez, mert hisz ettől függ a vármegyék sorsa, a mennyiben csak így remélhető, hogy a vármegyei közigazgatási szolgálat idegszála oly kezekben tétessenek le, a melyekben szaktudás s bőles belátás biztosítja a helyes és törvényes ügymenetet.

A megyei alkalmazottak fizetésének megállapításánál szigoruan szem előtt tartandó, hogy míg a minősítési törvény tőlük az állami alkalmazottakéhoz hasonló, sőt azzal egyenértékű kvalifikációt követel, addig a fokozatos előléptetés — bár a rangfok is kevesebb — tisztán az időnként előforduló elhalálzási esetektől van függővé téve.

Ezen indokokat tekintve mi őszintén üdvözöljük a vármegyei tisztviselők országos mozgalmát s örömmel konstatáljuk, hogy e mozgalom munkásságából Fejérvármegye tisztikara jelentős részt kíván magának. E tárgyban tegnap d. u. 4 órakor Huszár Ágoston alispán elnökle mellett értekezletet tartottak a vármegyei alkalmazottak. Az értekezleten tárgyalás alá vették a f. hó 26-iki kongresszus elé terjesztendő fizetésrendezési tervezetet, a vármegyei országos tisztviselői egyesület alapszabály-tervezetét, továbbá a kormány és az országgyűlés elé terjesztendő me-

morandum-tervezetet. Hosszabb eszmecseré után magáévá tette az értekezlet a fenti tervezeteket kivéven a fizetésrendezési tervezetnek az árvaszéki ülnökökre, szolgabírákra és aljegyzőkre vonatkozó részét.

Az értekezlet álláspontjának a f. hó 25-én ülésező szász-birotsággal elé terjesztésével Huszár Ágoston alispán elnökle mellett a tisztikar saját kebeléből egy bizottságot küldött ki, melynek tagjai az említett elnökön kívül: dr. Hattyufy Dezső árv. elnök, dr. Fiáth György, dr. Halász Kálmán, Mányay Mihály árv. ülnökök, dr. Kegyi Károly tb. ülnök, Kálmán Vince, Huszár Dezső, Szűts Jenő és Korniss Boldizsár főszolgabírák, Balassa Sándor, dr. Balassa Imre és dr. Korniss Zoltán t. b. főjegyzők, Máté Ferenc, Schmöcler József és Kussovics Győző irodatisztek.

Az értekezlet igen helyes álláspontot foglalt el, midőn a fizetésrendezési tervezetnek fenntebb jelzett hiányaira rámutatott. Mert tényleg az árvaszéki ülnökök, főszolgabírák s az aljegyzők az előléptetésnek csak igen halvány, ritka eshetőségtől függővé tett reményével töltek be hivatalukat s a legtöbb esetben egy-egy már pályafutásnak végpontján állapodnak meg eme tisztviselői állásokban. És ha még ehhez hozzávesszük, hogy ezen állások mindegyike teljes jogi készletet kíván meg a tisztviselőktől, lehetetlen méltányosnak nem tekinteni az eddiginél igazságosabb alapokra fektetett fizetésrendezési törekvést.

Véleményünk szerint még egy dologra kellett volna rámutatni az értekezletnek s ez a kezelőszemélyzet helyzete. Kívánatos volna a kezelőszemélyzetnek rangosztályba sorolása akként, hogy a fokozatos javadalmazás bizonyos szolgálati idő szerint lehetővé tétessék. Ezek az alkalmazottak ugyanis munkáseveik felét a várakozásban töltik el, a másik fele pedig előleptetési remény nélkül javadalom tekintetében a végelgyengülésig stagnálás. Talán még mindig nem volna késő a tervezet eme hiányára is rámutatni, s így talán remélhető, hogy maga a kongresszus is súlyt fektet a fizetések közti igazságos arány megállapítására.

Gonzaga. — A külső szobában láttuk Sz. Alajos kézírását, leveleit s theologiai jegyzeteit, valamint a Szent élettörténetéből vett különböző jeleneteket ábrázoló képeket. Sokan vettünk is kis fotográfiaikat s képcséket, melyeket aztán a szent ereklyékhez érintettünk. Szemben Sz. Alajoséval van Berchmanns Sz. János szobája. Itt is voltunk s itt is sok meghatót láttunk. De mindent nem lehet leírni; ámbar e két kedves Szentről eleget talán soha sem. Lejövet láttuk a Mária-kongregáció anyaházának: a prima primaria-nak kápolnáját. Két kongreganista is volt velünk innét Fehérvárról, kiket tehát ez közelről érdekelt. Ide kebelézték be a mi kongreganistáinkat is. Talán épen ez volt a legfialalabb. Őrültünk, hogy ezt is láthattuk. A szobából léerve a templom illuminációját szemléltük. Majdnem elkábított a ragyogás, de jól esett a legalább 500 fénynek gyönyörü diszpozíciója. Így láttuk ezt a gyönyörü külső fényt is, mely Rómában szokások, minket azonban meglepett; de kellemesen lepett meg.

Míg a többiek itt imádkoztak s nézegettek, én dr. Szeghy Ernő rendtársammal, ki 3 évig Japánban lakott s most Rómában folytatja s végzi be feladatát, elmentem a Germanico-Hungaricum szeminariumba, melyek lakott, Rómában vörös ruhájuk miatt: rákoknak nevezik. Nagyon jól esett a magyarországiak, a kispapoknak talán még jobban, mint nekünk. De sietnünk kellett, mert itt volt a közös ebéd ideje; innét pedig nem lett volna jó leléteni, mert az anyagot teljesen nem pótolja a szellem s a lelkesedés. Mondhatom, gyönyörü emlékekkel ültünk asztalhoz. Eddig ez a délelőtti sikerült a legjobban.

Délutánra szintén szép terveink volt: Sz. Pál temploma, a katakombák s este sze. gyónás.

Villanyoson mentünk ki a város falain kívül levő elragadóan remek Sz. Pál templomig. Nem hiába magasztalja mindenki ezt az értékes de mégis elhagyott templomot. Sirt a lelkünk, mikor hallottuk, hogy benne rendszeresen nem miséznek. Pedig csupa ragyogás s fény mindenütt: a márvány ragyogása s fénye a falakon s a padozaton egyaránt. Hát még milyen boltozat? Ez is öt hajós, mint a Laterán; az oszlopok alabastomból, zöld s más szíjű óriásmárványból vannak. Rengeteg kincs; de mit ér, ha nincs benne állandóan az élet kincse! Roppant sok érdekesség van itt is együtt. Megható a pápák arcképeinek sorozata. A 263-iknál nincs kitéve a második szám, hogy meddig uralkodott, mert még világít a Lumen de coelo — s valóban az isten csodája, hogy él. A mai pápa igazán képe az egyháznak: roncslot testiben isteni erő De róla később! — Innét, e gyönyörü-rüses templomból is távoznunk kellett. A szent ereklyéket néztük meg még a s kereszt folyosót, Sz. Pál láncot vettünk s indultunk tovább. Kivülről e templom nem valami feltűnő.

A katakombákba mentünk innét: Callixtus katakombáiba. Elszorult a keblünk, midőn végigjártuk e kegyeletes helyeket. Szemről szembe láttuk tehát, sőt lábbal tapostuk azt a földet, hol 300-adiig tartó kegyetlen üldözés alatt annyi ezer s millió lélek lelkesedett fel. Ez volt tehát az a hely, hol a gyenge kis nyáj remegett a hatalmas császárok több milliónyi véres bántjától. És a remegő nyáj legyőzte az erős férfiak villogó fegyvereit. Diadalt aratott a föld alá rejtőző egyház a már említett Milviusi hídnál. Minő csoda! — Sok felírást, képet, sőt sok szentelt csontot láttunk itt a föld alatt. Ez volt tehát az isteni hit kezdete. E falak látták a vékony mécs világánál a kez-

UJDONSÁGOK.

— **Liechtenstein hercegek.** Mint értesülünk, *Liechtenstein* herceg és neje *Erszébet Amália* herceggasszony nyolc napig maradtak a felsőbergi kastélyban, ahonnan másnap Olaszországba utaztak. Az olaszországi út után a herceg visszatér ezredéhez Székesfehérvárra.

— **Eljegyzés.** Bihar Győző honvéd főhadnagy eljegyezte *Balogh* Ferenc törvényszéki bíró művelt és háziasszonyát, *Jóhánát*. A szeretet tiszta frigyét az Ur boldogsággal áldja meg.

— **Kinevezés.** A Schilling Ede lemondása folytán üresedésbe jött székesfehérvári albirói állásra az igazságügyminiszter *Kenessey* László törvényszéki aljegyzőt nevezte ki.

— **Szép carriert** csinált megyénk (Bicske) szülőtte, *Vándúsch* István mérnök, kít Nagyszombat szab. kir. város f. hó 16-án Klempa alispán elnöklete alatt tartott közgyűlésén nagy többséggel műszaki és gazdasági tanácsosává választott. Az új tanácsos, ki iskoláit a helybeft kath. főgymnasiumban végezte s kít rövid ittlére — műszaki gyákokornoksága — idejéből is városunk társadalmá előnyösen ismert meg, csak a múlt évben fejezte be tanulmányait a budapesti műegyetemen s egy ott, mint társadalmi érintkezésben szakképzettsége, jó modorával felelővőli, társai, ismerősei szeretetét, tisztelőtét vitva ki magának. Élénken emlékezhetik városunk az országos Vörösmarty ünnepeken — mint a „Fejérmegyei Kör” elnökének — szereplésére épügy, mint a keresztmozgalmakat figyelemmel kísérők e mozgalmak szerény de bátor kőkatonájára. A midőn új állásához jó kívánatainkat tolmácsoljuk, csak gratulálhatunk Nagyszombat szab. kir. város képviselő testületének, ki benne talpig becsületes, szorgalmas, képzett s tisztességes keresztény tisztviselőt nyert. Az új tanácsos állását május 1-én foglalja el.

— **Halálozás.** A helybeli pénzügyigazgató-ságnak egyik tehetséges, szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselője költözött az örökévalóság házába. Dr. *Zeráhelyi* Imre pénzügyi fogalmazó f. hó 22-én 38 éves korában Budapesten elhunyt. A mióta lelke elborult, a gyógyulás reménye nélkül valóban csak gyötrelmek voltak neki az élet s így megváltás volt rá néve a halál. Temetése holnap d. u. 3 órakor lesz Budapesten. *Zeráhelyi* Ferenc megyei hivatalnok az elhunytban testvéröccsét gyászolja.

detet s bizonyára meglátják még a végét is. Mi is vékony gyertyával mentünk, s bár minket is úgy megerősített volna e hely, mint az őskeresztényeket. Valóban éreztük, hogy ez az egyház nagysága: a kicsiség. Itt megsemmisül az emberi okoskodás és számítás, itt fellángol a hit s eget kér.

Meghatottan jöttünk fel a felvilágra, hol ismét minden a mai. Itt folyt a vásári küzdelem. A zsidó katakombák mellett haladtunk tovább s mentünk a híres római országra, a Via Appiara. A hatalmas Rómának gazdag, nagy emberei ezen út mentén temetkeztek, hogy a poraik fölül emelt büszke s óriási emlékeket minden idegen könnyen megláthassa. Még itt is nagyságot szerelt a római — míg a keresztények már életükben ismerettségbe öltöztek. Látható a kétféle élet! Ugyan melyik nagyobb: a nagyság kicsisége, vagy a kicsiség nagysága?!

Láttuk Maxentius circusának romjait, Caecilia Metellának még ma is hatalmas sirmékkét s messzebb az Aqua Claudianak vezetékét. Ime, mindez romban, míg az egyház szenvedéseiben él s uralkodik.

A hosszú uton gyalog mentünk a Piazza Veneziaig, a honnét villanyosan Szent Péterig. Innét indultunk ki, ide is tértünk vissza; ez az egyház alapja, Szent Péterre van építve?

Az este végézet Szent gyónás és gyóntatás is a neki adott hatalom kifolyása s boldogító eredménye.

El tehát Szent Péter s még ma is működik ereje!

— **Hangverseny.** A Székesfehérvári zenekezelők egyesülete f. hó 25-én (szombaton) este 8 órakor a városi színházban rendes helyiárok mellett saját pénztára javára *Haus* Gáborné, *Schwarzbach* Flóra, *Kalknecker* Ilonka, *Berstein* Ida, *Füstler* Margit, *Kovács* Stefike és *Halász* Gedeon ur szíves közreműködésével hangversenyt rendez a következőkkel:

1. Mozart „Mityán” Don Juan
2. a) „Bölcsődal.”
- b) Franke *Intermezzo* russe.
3. Dürer: *Viharban*; énekli az egyesület énekára.
4. Mendelssohn *Hepedüverseny* 1-ső rész. Előadja *Halász* Gedeon ur, zongorán kísérő *Schwarzbach* Flóra urholgy. 10 perc színet.

5. Weber K. M.: *Adagio és Rondo*. Harmonium solo, előadja *Schwarzbach* Flóra urholgy. zenekar kísérettel.
6. Svastits: *Régi magyar kesergők.*
7. Greizinger Iván a) *Sárga levél.* b) *Hej esicsergő kis madár*, énekli az egyesület énekára.

Jegyek kaphatók *Schmelzer* Jákó díszmunkeskedésében Nádor-útcá 6. sz. Felülfizetések köszönhető fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Elhalasztott bérmalás.** A Seregélyesen május 9-ikére tüzetű bérmalás a templom tatarozása miatt szeptemberre halasztották.

— **Dr. Szigeti József orvos** betegsége folytán ma már részvételt engedtek, hogy a súlyosan beteg orvos állapotában aggasztó fordulat állott be s életbenmaradásához nincs remény. E híresztelésekkel szemben illetékes helyről vett értesítés szerint örömmel említi meg, hogy dr. Szigeti József orvos a teljes felgyógyulásához annyira közel, hogy előreláthatólag f. hó 25-én vagyis szombaton már az ágyat is elhagyja.

— **Vármegyei közgyűlés.** Fejérmegye törvényhatósági bizottsága május hó 4-én tartja rendez tavaszi közgyűlését.

— **Halálós civódás.** A bűnesetek ma már napirenden vannak. Öcső az emberi élet, a mindennapi zűrzavar zajában már fel sem tűnik a bűn a maga borzalmisságában. Vérgengző kegyetlenség, szinte hihetetlen könyvtelenség jellemzi ma már az Istentől eltért, erkölcsében elfajult emberiséget. Ezt igazolja az az eset is, melynek színtere a Cecéhez tartozó *Hard* pusztá volt. Rón István és Mayer János ottani munkásemberek a mióta sógorországba keveredtek, nem volt béke közöttük. Mindegyik talált a másikban gáncsolni való, kötekedtek minduntalan, míg végre f. hó 20-án egy vörös dráma nem fejezte be a nap-nap után ismétlődő civódásokat. A szóvitából ekkor formális verekedés keletkezett s a düh-től tajtékzó ellenfelek már nem elégedtek meg az ökök küzdelmével, Rón István felkapta a keze ügyébe került fejszét s a következő percben Mayer életlenül rogyott össze. A fejsze oly erősen hatolt Mayer fejébe, hogy csak a boncolásnál tudták onnan eltávolítani. *Tömöry* József vizsgálóbíró dr. *Pataký* Armin törvényszéki orvossal f. hó 22-én kiszállt a helyszínre s a hullát felboncoltatta. Rón István azonban nem hagyta nyugodni a lelkiismerete. Érezte szörnyű bűnének súlyát s a büntetés elől menekülni akart. Eladta mindenét s Amerika felé törekedett. Terve nem sikerült, mert Sárbohárdon a csendőrök letartóztatták s beakisérték a helybeli ügyészség fogházába. Rón István multjában sok folt van, verekedés miatt már többször volt büntetve.

Ügyvédjelölt alkalmazást nyer **Dr. Saára Gyula ügyvéd** irodájában.

— **A közönség figyelmébe.** A helybeli posta-és távírdafelügyelőség kérelme folytán a közönség figyelmébe ajánljuk a következő sorokat:

A postatakerékpártéri forgalomban használt újabb kiadású könyvelési szelvényt előlított cheque befizetési lapokról a *könyvelési szelvényt levágni nem szabad*, mert az ilyen hiányos befizetési lapokkal befizetéseket eszközölni nem lehet, azokat a posta-és távírdahivatalok el nem fogadják.

Az intelem szigorú figyelembe vétele kinek-kinek saját jól felfogott érdekében kívánatos.

— **Bűnös-e az anya?** Berényi István táci lakos szinte rajongással szerette kis leányát, a 3 éves Juliskát, az édesanyja pedig valóságban szemé fényének, szíve gyöngyének tartotta. A kis lány néhány nap óta gubbasztott, bujta a meleget, beteges volt. Sebzett a szíve a jó anyának

gyermeké betegsége miatt s a mit tehetett, nem is mulasztott el a gyógyulás érdekében. A napi munkát azonban nem hagyhatta. Maga mellé vette kis leányát s házi munkája mellett folyton örködő anyai szeretettel ápolgatta. És baj, halálos baj történt. A kátan alatt lobogott a tűz s az anya didergő leánykáját a közelébe ültette. És mert munka közben az anyának minden szempillantása nem függhetett a gyermekén, most a gondatlanság vádja súlyosbítja az egyetlen gyermeké halálát sirató asszony mély fájdalmát. A kis lány ruhája ugyanis a kátan lángjától tüzet fogott s a beteges gyermek oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy 1 nap alatt irtoztos kinok között a halál váltotta meg kínjaitól. Az esti órákban hazatérő apa fájdalommal felindultságában fülhöz verte feleségét, a ki ellen most megindították a vizsgálatot. *Tömöry* József vizsgálóbíró kedden Tatra utazott, hol a kis halottat dr. *Hetz* Oszkár és dr. *Riffer* Géza orvosok felboncolták. Berényi schogy sem akarta megengedni a boncolást s csendőrkarhatalmat kellett igénybe venni a boncolás eszközöléséhez végett.

— **Rendőrségünk** néhány nap óta szövevényes bűnesetben folytat vizsgálatot. A bűneset rejtélyeit deréngő világításba helyezte az eddigi nyomozat s máris évek óta fokozódó gyanút erősít meg. Az éj leple alatt működő s állandóan gólg nélkül uraskodó alakokról kerül le így a lepel, a mi ha sikerül, rendőrségünknek dicséretre válik. A vizsgálat érdeke kívánja, hogy nevéket s részleteket ne említsünk.

— **Nyelvificamto stílus-gyakorlatok.** Hogy a mi zengzetas, szép magyar nyelvünket miképp lehet megcsufolni, keresve se találhatnánk rá jobb példát az alábbiaknál.

Pulsky Guszlí programmbeszéd: Individuális politikám már sokszor pertraktált quintessentiája, hogy praeteralittansan mindazon contradictionok, conflictusok, malecontentiák s dilemmák, melyek a medio-európai configuratióban cooperáló státusok, cabinetek és souveraineté internationalis actioján nullifikálnák, azt in infinitum ad absurdum vezetnék. Az hiszem, minden jelenlevő megéri ebből helyzetem igaz állását, s azon vélekedés . . . stb. . . .

A keskenetli szerződés. . . . Ha pedig a feltételek ama tétele, mely a betétek letételt feltételek, ki nem tétetnek, a tételi betét feltétli letétek teendő fel feltételeken. Ez alapon a vétel a letéti feltételek közül is kivétlennek, a feltétli feltétel mint ilyen a vételes letét itteni tételi közé betéti feltét cim alatt, a vétel napirendről levelete után a szerződés hatályon kívül tétel mellett — felvételnek. Különben e letétek tételi eme feltételeket már a feltéti letét vétele folytán feltételezik. Sőt a dolog oly egyszerű, hogy magyarázatra nem szorul.

— **A cseléd büne.** Melzer Soma biztosító intézeti titkár, Sas u. 16. sz. alatti lakos panaszfeljelentést tett a cselédje, Mózes Róza ellen. A feljelentés szerint a cselédeleány a könyháiban levő s még nyers marhahús kétféle leonté, hogy így az egészségre ártalmas tegye. Szolgálati ideje alatt a zsírban gyufafekjetek találtak s egy alkalommal a gyermekék fakhelyéhez közel álló helyen égő éjjeli mécsbe olaj helyett petroleumot öntött, a mi tudvalevőleg tűzveszéllyel jár. A rendőrség kihallgatván a cselédeleányt, előadta, hogy a panaszfeljelentés anyagát képező esetekből egy szó sem igaz. A kékítő távollétben került a husra, a gyufát a gyerekek tették a zsírba, a mécsbe öntött petroleumról pedig mit sem tud. A feljelentés szerinte bosszu műve. Őt napig volt a feljelentő szolgálatában, de oly szakterának volt kitéve, hogy még éjjel sem volt nyugodalma. Nem ő az első, a ki néhány napi szolgálat után elbágyta helyét, mert hisz tudomása szerint Melzerkéknél egy cseléd sem bírja ki két hétnél tovább. A két vallomásból kivett tényállás kommentárja nem szorul.

— **Az utca perbidája.** Jakab Julianna várpalotai illetőségű cselédeleány annyira jól éri magát városunkban, hogy bottal is nehez innen kiverni. Erkölcstelen életmódja mellett a „ponty grófokkal” vetkedik a spíritusz élvezetében s mikor már tele szíva magat, elfekszik a nyúl utcán a járókelők, főleg a gyermeklegnagyobb megbotránkoztatására. A legutóbbi 8 nap alatt háromszor került haza toloncuton s a következő vonattal rögtön városunkba érkezett.

IRODALOM.

— **Pótvásár városunkban.** Több kereskedő és iparos kérelmére s az ipartestület meghallgatása folytán május hó 10-re szarvasmarhavasárral egybekötött pótvásárt tartás iránt a rendőrfőkapitány sürgős kérelemmel fordult az illetékes szakminiszterhez. Mint értesülünk, *Rac István* rendőrfőkapitány szombaton Budapestre utazik, hogy személyesen nyújtson felvilágosítást a kereskedelemügyi miniszteriumnál. A szükséges feltételek fenforogtak, mert hisz marhavásár nem volt s ez valamint az időjárás okozta, hogy a kirakodó vásár silány forgalmat mutat fel.

— **A polgári dalkör választmánya** f. hó 20-án ülést tartott, mely alkalommal többek közt elhatározták, hogy a dalórák a szokott időben f. hó 24-től ismét megkezdődnek. Ez ülésből kifolyólag fel is kéri a választmány egy a régi, mint az új tagokat, hogy a dalórákra az eredményes működés érdekében pontosan megjelenjenek. Elhatározták még a választmány, hogy június hó 28-án Laczkovits Béla budai-uti vendéglőjének kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén összes termében hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendeznek, a nyár folyamán Bodajkra kirándulnak s végül az ősszel Belák Ignác vendéglős kerthelyiségében szüreti mulatságot tartanak. Ugyanezen választmányi ülésen a dalkör erkölcsi és anyagi érdekében előmozdítása körül szerzett érdemeik elismerésül *Tóth István* városi főjegyző, *Kunos Gyula* középiskolai tanár és *Lipp Agoston* működéséről, vár biz tag a dalkör tiszteletbeli tagjává megválasztattak.

— **Mévváltoztatás.** Helber Ferenc isztiméri illetőségű, budapesti lakos vezetéknevét helygymiszteri engedéllyel *Horvát-ra* változtatta.

— **A polgári lövész-egylet** felvirágoztatása érdekében dicseretes mozgalom indult meg városunkban. Mint halljuk ugyanis, a lövölde gyönyörű kerthelyisége az idei nyári idény alatt állandó találkozási helye lesz az intelligens publikumnak, mely kedves szórakozást fog találni főleg a honvédeknek hangversenyeiben. Tekintve a tagdíj csekélységét, remélhető, hogy a jelen év folyamán a tagok száma tetemesen növekedni fog.

— **A vásárosok figyelmébe.** *Kilitin* (Somogy-megye) a f. évi ápril hó 27-ére engedélyezett kirakodó vásár beszünttetett, csakis az állatvásár tartható meg. — **Érden** a vásár május hó 4. és 5-én, a kirakodó vásár 5-én tartatik meg.

— **A jövő hét időjárása.** A szegeói kiváló időjós, a *Meteor* jelzi az időjárásról: A f. hó 19-iki csomópontot követőleg újra változatosabb lesz időjárásunk. *Hűvös, hideg, szél, eső, born, derű váltakoznak* s ha a kitérések ezután sem jönnek segítségül, úgy amint már jeleztem is, a 20-iki csomópont veszedelmesen hideg jellege miatt, újra fagyot hoz. A 30-iki csomópont is hideg jellegű, de miután úgy a 20-iki, mint a 30-ik kitérések is valószínűek, úgy ezek enyhíthetik e napok hideg jellegét. A 20-iki csomópontot követőleg az időjárás jellege melegebb és szárazabb lesz, bár a jelenlegi nedves jelleg mintegy reakciója az ezt megelőző száraz időjárásnak. Május hava, a régi gazdák megfigyelései és hagyományai alapján, kik azt tartják, hogy hűvös és nedves május kedvező a gabonának, e tekintetben örömet hoz a gazdáknak, mert tényleg hűvös és nedvesnek ígérkezik ugyan, de csak időszakonként, amint ezt telünk és eddigi tavaszunknál is tapasztalhattuk. Április hó hátralevő csomópontjai még 23—24—28 és 30-ára esnek.

— **Egő kazal.** Nagy József földműves, velegi lakos udvarán f. hó 20-án lánbba borult egy szalmakazal. Bár az oltási kísérletekkel nem késztek, a kazalt megmenteni nem lehetett. A vizsgálat során a hatóság a tűz keletkezésének okát megállapítani nem tudta.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezék be *Mauthner Ödön* csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri” vagy a „Margitszigeti” fűmágykeveréket. — Ezeket már 29 év szállításra Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámullatra méltó és gyönyörű sétateréi részére.

Egy-tiszta-fajbéli, neufulandi 8 hónapos fekete nőstény kutya eladó. — Tudakozódni lehet Szondy János pázmándi postamesternél.

Hítvalló. Katolikus imádságos könyv. Kiadja a Szent-István-Társulat. Budapest, 1903. 16-rét, 448 lap. — A Szent-István-Társulat imádságos könyveinek szép sorozatát ismét egy rendkívül becses kiadvánnyal gyarapította. A „Hítvalló”-t Szentanna (Spelt) Gyula pápai kamarás, gyomai esperes-plébános a Bougeaud-féle „Kereszténység és Kerünk” jeles tollu fordítója írta s már ez maga egész ajánlat a Magyarok Nagyszonyának színes képével ellátott, remek kiállítású könyvecské számára. „Szerző, — mint Schlich István praelatus-kanonok, az esztergomi egyházmegye cenzora hivatalos bírálatában mondja, — kiváló tapintattal és mély vallásos érzületéről tanuskodó gonddal művében oly kitűnő imakönyvet állított össze, mely nemcsak díszére válik az imakönyv-irodalomnak, hanem nagy lelki hasznára a művet magyar katolikus közönségnek s főképen a férfivilágnak. Az ájtatos lélek feltalál minden mindent mi gyengéd szeretetű a jó Istenhez, a bold. Szűzhöz és az égi szentekhez fokozhatja; feltalálja mindazt, mire bensőjének az egyházi év bármely szakában akár a magán- akár pedig a nyilvános ájtatosságok alkalmával szüksége lehet. — Az egyes imák, melyek akár emlékedésül is szolgálhatnak, kivétel nélkül oly bensők, oly kedvesek, hogy szinte lehetetlen azokat száraz és hideg szívvel elmadtkozni.” — A „Hítvalló” miután rövid kilenc lapon közli a keresztény hitrendszer vázlatát, négy részre oszlik: az első rész a nap megszentelése, a második az élet megszentelése, a harmadik az egyházi év megszentelése címet viseli, a negyedik rész pedig a legszebb és legismertebb szent éneket tartalmazza. A „Hítvalló” imakönyv ára pompás egész vaszonkötésben 3 korona, bőrkötésben vörös metszéssel 4 korona, bőrkötésben arany-metszéssel 4 korona 60 fillér, chagrin kötésben 6 korona. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában: Budapest VIII. Szentkirályi utca 28/b.

A gyakorlati szent áldozás. Irta: Msgr. Segur. Franciaországban 30 év alatt 144 kiadást ért e mű. Jelenségét maga IX. Pius pápa is elismerte midőn a következőket mondotta róla: — „már nagyon sok jót eredményezett, és minden gyermeknek oda kellene adni az első szent áldozás után; minden kereszténynek meg kellene lenni, mert ebben feltalálhatók a szent áldozásra vonatkozó helyes alapelvek, úgy mint az a tridentini zsinat értelmezte és amint azt ő Szentégsé is az életben megvalósulva látni szeretné...” A magyar fordítás csinos kiadásban jelen meg s első szent áldozási ajándéknak is alkalmas. Ára 40 fillér. A megrendeléshez ezen címre küldendők: *Maison* Jeromos hitoktató Szabadka, (Kath. Legényegylet.)

Szent kilenced. Irta: Tóth Mike S. I. Kalocsán. Jézus szent Szívének tisztelete előmozdítására írt kitűnő könyvecské. Ára 20 fillér.

Szőlősgazdák könyve. Tudnivalók az okszerű szőlőtermelés és művelés köréből. Második bővített kiadás 21 ábrával. Irta Horváth Sándor. A csinos kiállítású 204 oldalas könyv három részre oszlik. Az első rész tartalmazza az általános tudnivalókat s a tavaszi munkálatokat a harmadik kapálásig. A második rész a szürettel, a hordókezeléssel és mustkezeléssel foglalkozik. A harmadik rész a szőlőbetegségeket s azok gyógyítását tárgyalja. Függelékül a mesterséges borról szóló tilalmazó rendelkezéseket hozza. Megjelent és kapható a „Pázmáneum” nyomda és irodalmi vállalatnál (Budapest, VIII. Maria-utca 11.) Ára bérmentes küldéssel egy korona.

Kiadó!

A piac közepén nagy sarok-üzlet lákással vagy a nélkül kiadó. Ugyanott egy kisebb üzlethelyiség is kiadó.

Tudakozódhatni:

ÖZV. MARSCHALL NÁNDORNÉNÁL.

Nyomatott az Egyházmegyei könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

FRÖSCHL JÁNOS

Eiső székesfehérvári cementgyár és beton-építkezési vállalkozás

Sz.-fejérvár, Zöldfa-u. 17. (Ácstelep.)

Ajánlja saját készítményű színes cementlapjait és beton-alagsatornáit.

Templomok, konyhák, folyosók és verandák padozatainak mozaikkal, cementlapokkal és betonmal való burkolását, fürdő-medencék, beton-jászolok készítését és egyéb e szakmába vágó munkálatok kivételével vállalja.

Azonkívül raktárt tart jó minőségű portland és román cementből. Különféle cserépszíndeyekből és mennyezet-naftonatból.

HIRDETMENY.

Az alulírott légszesztársulat igazgatósága tisztelettel tudatja a légszeszfogyasztókkal, hogy a légszesztársulat elhatározta a maganfogyasztók részére a légszeszárakat leszállítani és pedig fokoztat, mint a következő táblázat mutatja. Eddig köbméterje 32 fillérről volt számítva. 1903. január 1-től kezdve számítjuk:

500 köbm. évenkénti fogyasztás után a 31 fill.		
501-től 1000-ig	”	” a 30 fill.
1001-től 2500-ig	”	” a 29 fill.
2501-től 5000-ig	”	” a 28 fill.
5001-től 10000-ig	”	” a 27 fill.
10000 felett	”	” a 26 fill.

A légszesz 31 fillérről köbméterenként lesz számítva és év végén a tisztelt fogyasztóknak az engedmény leszámítva.

A fennbéli árak alapján a légszeszvilágítás Auer-égek használatával 50 gyertyafényre 110 lila egy-egy ógóra számítva óránként kerül:

3 fill. 41 az I-ső osztályú fogyasztóknak
3 fill. 30 a II-od
3 fill. 19 a III-ad
3 fill. 08 a IV-ed
2 fill. 97 az V-öd
2 fill. 86 a VI-od

A villanyfény használatánál a kiadás jól megszámítva, sokkal nagyobb lesz.

Okvedenül 3 ár. 10, vagy egy 50 gyertyafényű égőre van szükség, hogy egy Auer-égővel ellátott légszesz lángot pótoljon ez pedig óránként 150 Watt. használ el, mi 9 fillérbe kerül.

A fennebbiekből látható, hogy a légszeszvilágítás Auer-égővel csak 1/3 részbe kerül, mint villany fényvel és meg vagyunk róla győződve, hogy a légszesz fogyasztó közönség erről mindelőbb teljes meggyőződést szerez.

Azon keitemes reményben élünk, hogy a mélyen tisztelt közönségnek ezen engedmény által meglegedését vívtuk ki és hogy mielőbb a légszesz fogyasztás szaporítása által újabb engedményt tehetünk.

Továbbá figyelemztetjük a tisztelt légszesz fogyasztó közönséget, hogy az eredeti Auer-izzók, habár valamivel drágábbak is, mint az utánzatok, de azoknál sokkal tartósabbak, világító erejüket sokkal tovább tartják, a légszeszfogyasztóknak a társulat 80 fillérről szállítja darabját.

Teljes tisztelettel

Székesfehérvári légszeszvilágítási társulat igazgatója.

MRAZ V.